

Академик Владо СТРУГАР

ПЕТАР ВЛАХОВИЋ У ЦРНОГОРСКОЈ АКАДЕМИЈИ НАУКА И УМЈЕТНОСТИ*

Слови он њеним чланом од 28. октобра 1988. године; и јавља се овде, по својем дотадашњем делу, достојним изабраником; па током десетак година, изврсном сарадњом, потврђује узорним великаном. Све доста за славу, увек усрдна подсећања, пригодно топле речи, научну смотру, синтетичко одређење свега његовог, у личности и делу.

Петар Влаховић је Црногорској академији наука и умјетности донео: знање о човеку и народу у пределима и завичајима Отаџбине; познавање и других људстава у човечанству; своје књиге, студије и чланке да их и она може својатати; дугогодишње искуство универзитетског професора; заслугу управитеља темељних установа за етнографију; углед првака међу етнологима у Југославији; и надасве, унео је особине човека радног, предузимљивога, у подухвату одговорног, скромног, постојаног, у дружењу увиђавног.

Једном речју, академик Влаховић је собом и својим делом намах увећао духовно моћство и стварлачку способност Црногорске академије наука и умјетности.

Тада (1988), Влаховићево дело сачињаваху, бројено по насловима, не свих које има, већ само одабраних: у одељку посебна издања – 16 библиографских јединица; у одељку остали радови – 187 библиографских јединица.

Отад, Петар Влаховић је међу неколико оних академика који су сваки пут поднели, за *Годишњак* Црногорске академије, попис урађеног за минулих дванаест месеци; и чини се, без појединачног преброја све мноштине, да укупно нико више од њега нема ту својих наслова. А узевши само оно што је дао непосредно у Академији, и још у Црној Гори а садржајем или смислом блиско њеним делима и предвиђањима, те исказано бројевима, излази да он има: објављених студија и чланака – 35; учешћа на науч-

* Говор на свечаности „Вече посвећено животном и научном делу академика Петра Влаховића”, у Пријеполу, у Великој сали Дома револуције, у четвртак, 15. јуна 2000. године.

ним и сличним скуповима – 21; приказа књига (у часописима, новинама и на промоцијама) – 22; рецензија научних и стручних рукописа – 9; упоредних истраживања народног живота и обичаја, по местима и крајевима – 5.

Петар Влаховић је у Црногорској академији наука и умјетности председник Одбора за етнологију, председник Одбора за демографију, руководилац пројекта *Етнoлoшкe oдликe Црнe Гoрe*, научни секретар увелико спремане, вишетомене *Енциклопедије Црне Горе*, уредник званих слободних темата, уредник и писац појединих одредница из етнологије.

Он је уласком етнологију предзначио и убрзо наговестио облашћу будуће, изразио јој својствене студијске расправе и предавачких тумачења у Црногорској академији. Нацрт предмета и сопствено филозофско схватање те целокупности изложио је овде (15. новембра 1990) приступном беседом *Етнос у етнологији и антропологији*.

А пре тога, у Академији, био је сазвао саветовање етнолога, да усвоје начела заједничког рада и препоруку појединачним залагањима; свакако, подсети се овдашњих претходника у струци, и одлуче властиту посвећеност Црној Гори, узајамностима природе и друштва, живота народног и обичаја пређашњих и потоњих.

Том добротом и смерном увиђавношћу, на посебним научним скуповима, представљени су Андрија Јовићевић (1870-1940) и Јован Вукмановић (1906-1994) према њиховим списима етнoлoшкe вредности, добрим приказима народног живота у крајевима Црне Горе. Етнологија је живнула у научној јавности Црне Горе.

А Петар Влаховић предњачи давањем филозофских одредби, учешћем на скуповима, сарадњом у часописима, уопште, бројем објављених написа. И сви су сјединљиви, за јединствено именовање и прозивку, понајбоље, његовим речима, *Етнoлoшкo ипpочуaвaњe Црнe Гoрe*; при чем се разуме, етнос је битан чинилац животне кретње, величина историјска и постојећа.

Са основице саздане огледима *Етнoлoшкo наслеђе и њeгoв значај у развоју Црнe Гoрe* и *Црна Гора и Црногорци у свeићлy eићничкe ипpaдицијe*, па обележене и освртом на дело Јована Ердељановића (1874-1944) о племенима Црне Горе, Петар Влаховић прелази и у пределе других наука; увек наравно, да и онуда нађе и опише неку вредност за етнoлoшкe обрис Црне Горе; на пример: у Валтазара Богишића (1834-1908) Општем имовинском закону за Црну Гору (1888); у предводничком јунаштву Јанка Вукотића (1866-1927) у Мојковачкој бици (1916); у књижевном делу Марка Миљанова (1833-1901); у историографским књигама и студијама Димитрија Вујовића (1922-1995).

Да се само толико наведе, не казује шире о том и другом иако много важном, могућно је овом згодом.

Но, неизоставно је нагласити: од свеколиког ту доприноса, замашније јесте оно што је, за последњих десет година, Петар Влаховић створио и урадио изван Црногорске академије наука и умјетности; макар за сразмер

не узели мноштво његових студија, чланака, приказа, него само поставили за углед две књиге: филозофски износити студију *Човек у времену и историју – антропологија* (објављену 1996) и већ чувену просветничку читанку *Србија – земља, народ, животи, обичаји* (1999).

Међутим, и то, по месту бележено негде изван, јесте духовни дар Црногорској академији наука и умјетности; њено је за упис, спомен, потребу, истицање, праведну самохвалу ако затреба; управо, целином, ниједној другој установи не може да буде својније него Црногорској академији, чим је дело њеног члана.

И јавља се тако дивно двојство, етичке одлике и епске милине: Петар Влаховић дичан звањем академика по припадању Црногорској академији наука и умјетности; а она поносна његовим успесима, радосна од његове славе. Нека се та узвишеност и убудуће потврђује, свуда где се он буде, као и досад, јављао говором, представио учинком.

То се, верујем, подразумева и на вечерашњем сабору; говоримо о великану учености, слаavimo личност и широко у свету познату у струци етнологије, свуда распрострањене и средишно стојеће међу друштвеним наукама.

Зато будимо благодарни Музеју Пријепоља на замисли и свеколиком његову старању да сазове грађане и одржи се свечаност у част академика Петра Влаховића.

Па осокољени овом огромно заслужном приредбом, заједно рецимо овде, и сваки после, где буде прилика, нека говори: слаavimo наше великане у местима њихова рођења, у школама где су стицали основно и средње образовање, на универзитетима где су се оспособљавали за стручна занимања, у установама где су суделовали у пословима и подухватима; дакле, свуда, и често, обраћајмо се њима да нас они својим делима веселе и подучавају, духовно предводе и помажу да имамо родољубље, учвршћујемо унутарњу сложеност, оплемењујемо потомке, увећавамо благо земље и народа, постојимо гордо у човечанству, сваком казујући: Отаџбина је врховно величанство.

Честитам Петру Влаховићу.

И још једаред поздрављам, вас, драги грађани Пријепоља.

Хвала вам на пажњи.

